Työ- ja elinkeinoministeriö NEUVOSTORAPORTTI TEM2019-00171

EOS Tuokko Katja(TEM) 07.03.2019

Asia
Energianeuvosto 4.3.2019, Bryssel

Kokous
Liikenne-, televiestintä- ja energianeuvosto 04.03.2019

Energianeuvostossa Brysselissä 4.3. puheenjohtajaa Romania saavutti neuvoston yleisnäkemyksen rengasmerkintäasetuksesta.

Energiaministerit kävivät keskustelun pitkän aikavälin strategiasta (LTS). LTS:n käsittely jatkuu eri neuvostokokoonpanoissa keväällä 2019.

Muissa asioissa puheenjohtajavaltio Romania tiedotti kaasumarkkinadirektiivin neuvottelujen lopputuloksesta sekä Verkkojen Eurooppa –välineestä, josta on käyty kahdet kolmikantaneuvottelut.

Puheenjohtaja avasi neuvoston esittelemällä esityslistan. Ensimmäisenä käsiteltiin A-kohtien hyväksyntä, jonka jälkeen jatkettiin renkaiden merkintäasetuksen käsittelyllä.

Rengasmerkintäasetus

Puheenjohtaja ilmoitti tavoitteeksi saavuttaa yleisnäkemys renkaiden merkintäasetuksesta. Pj esitteli coreperissa saavutetun yhteisymmärryksen sekä coreperissa sovitun pienemmän muutoksen sisällyttämistä energianeuvostossa käsiteltävänä olevaan yleisnäkemykseen.

KOM katsoo renkaiden merkintäasetuksen olevan tärkeä aloite koska tämän avulla voidaan edesauttaa liikenteen päästövähennyksien saavuttamista. KOM katsoo yleisnäkemyksen olevan osittain kunnianhimoton suhteessa asetusehdotukseen. Erityisesti kulumiskestävyyttä ja hiukkastuottoa koskevan tiedon sisällyttäminen olisi ollut tärkeää saada mukaan delegoitujen avulla. NL ilmoitti olevan valmis hyväksymään ehdotuksen, mutta katsoo kunnianhimon tason voivan olla parempi ja pitää tärkeänä sisällyttää kulumiskestävyyttä ja hiukkastuottoa koskevan tiedon.

DE totesi, että voi hyväksyä esitetyn yleisnäkemyksen ja pitävänsä asetusta teknisenä, mutta silti merkityksellisenä päästövähennysten osalta. DE piti esittämäänsä muokkausta online- mainonnan osalta tärkeänä. LU katsoo, että kunnianhimossa ei näy liikennesektorin päästövähennysten kunnianhimon taso sekä eikä mikromuovien aiheuttama ympäristöhaitta. EP:n kanssa käytävissä neuvotteluissa toivovat kunnianhimon nostoa. ES huomauttaa, että liikennesektorin päätökset vaikuttavat autoalaan laajalti. Vuoden 2050 strategian puitteissa tulisi myös kiinnittää huomiota alan siirtymistä vähäpäästöiseen teknologiaan ja tähän liittyvistä työllisyysvaikutuksista sekä sosiaalisista kysymyksistä. PT pitää uudelleentarkastelupistettä hyvin tärkeänä, koska silloin KOM käytössä kattavasti tietoa renkaiden ominaisuuksista päivityksen tekemistä varten. UK kannattaa yleisnäkemystä ja pitää tärkeänä sisällyttää kulumiskestävyyttä ja hiukkastuottoa koskevan tiedon, kun riittävää tietoa näiden osalta on saatavilla. Lisäksi UK huomautti, että pitävät tässä vaiheessa

uudelleenskaalausta ennenaikaisena. DK suosittelee tarkastelupisteen aikaistamista vuoteen 2022, koska mikromuovi on vakava asia. Muita puheenvuoroja ei pyydetty, joten pj katsoi yleisnäkemyksen saavutetuksi.

Puhdas maapallo kaikille: strateginen pitkän aikavälin visio

PJ avasi keskustelukierroksen kuvaamalla ministereille toimitettua taustakysymyksiä. PJ varasi LTS keskustelulle poikkeuksellisen runsaasti aikaa, niin että puheenvuorojen enimmäispituus oli 4 minuuttia 3 minuutin sijaan.

KOM kertoi kilpailukyky –ja ulkosuhdeneuvostojen jo keskustelleen LTS:stä. Ulkosuhdeneuvosto toivotti LTS:n tervetulleeksi ja kannusti etenemään keskustelussa niin, että EU:n sitoumukset ovat linjassa Pariisin sopimuksen kanssa. KOM kuvasi LTS:n sisältävän runsaasti energia-asioita. KOM painotti, että EU:n budjetin tulee olla linjassa ilmastotavoitteiden kanssa.

Muutama jäsenvaltio esitti näkemyksiään siitä, millä aikataululla neuvoston tulee pitkän aikavälin strategista visiota käsitellä. PL:lle käy, että Eurooppa-neuvosto osoittaisi maaliskuussa seuraavat askeleet LTS:n käsittelylle. Ratkaisut ajoittuvat PL:n näkemyksen mukaan kuitenkin vasta vuoden 2020 ensimmäiselle puoliskolle. FR taas näki, että keskustelu voisi edetä jo RO-kauden aikana, kun taas DK:n mukaan aika päätöksille voisi olla kypsä vuoden 2019 aikana. DE katsoi jäsenmaiden erilaisten puheenvuorojen osoittavan, että dialogia tarvitaan vielä paljon.

LU, AT, LT ja IE olivat toimittaneet ministerikokoukseen pyynnön, että KOM valmistelisi LTS:ään skenaarion joka perustuisi oletukseen että vuonna 2015 100% energiasta tulisi uusiutuvista energialähteistä vuonna 2050 (+ES). DE suhtautui ehdotukseen varauksella painottaen viimeiset 10-20% päästövähennyksistä ovat ne hankalimmat saavuttaa. DE muistutti, että EU:n tulee huolehtia eurooppalaisen teollisuuden kilpailukyvystä (+FR, EE, GR).

Useat jäsenvaltiot kiittivät Romaniaa laajasta debatista neuvoston eri kokoonpanoissa (PL, SE, FI). BG toivoi, että LTS tuodaan myös valtiovarainministerien sekä työllisyysministerien keskusteluun.

Suurin osa maista toi puheenvuorossaan esille, että vähähiilikäänteen tulee olla oikeudenmukainen. Osa maista katsoi, että vähähiilisyyskäänne lisää työllisyyttä ja kasvua Euroopassa (SE, PT, GR, UK, SI, ES). PT korosti, että eniten kustannuksia aiheuttaa se, jos ilmastomuutoksen ei reagoida. PL taas painotti, että vähähiilisyyskäänne maksaa etenkin niille maille jotka ovat riippuvaisia kivihiilestä. Vaikutukset fossiilisia polttoaineita käyttäville sektoreille tulee tutkia tarkkaan. BG huomioi, että energian hinnan nousulla olisi negatiivisa vaikutuksia kansalaisille. CY ja FI korostivat osaavan työvoiman roolia. MT:lle tärkeää on, että yritykset, yliopistot teollisuus ovat mukana transitiossa (+NL). ES korosti, että kaikki alueet tulee pitää mukana transitiossa.

SK esitti Visegrad4 –ryhmän (SK, HU, CZ, PL) kannat, joissa painotettiin tarvetta kansainvälisesti muiden osapuolten sitoumuksille. V4-ryhmälle tärkeää on, että EU edistää globaalin tasa-arvoisen toimintaympäristön syntymistä. Lisäksi vähähiilisyyskäänteessä tarvitaan EU:lta tukea etenkin kivihiilialueille. V4 painotti teknologianeutraliteettia mutta korosti samalla, että ydinvoima on vähähiilisyyskäänteen perusta (+BG, FR). Samoin maakaasun rooli pysyy tärkeänä (+BG).

SK ehdotti lisäksi, että päästökaupan ulkopuolella olevaan lämmityssektorin päästövähennyksiin tulisi perustaa EU-tason rahoitusinstrumentteja. Biomassalla on suuri rooli etenkin liikennesektorin päästövähennyksillä.

SE (+UK, AT, LV, BG) korosti, että jokaisen jäsenvaltiolla tulee olla vapaus itse valita ne välineet, joilla vähähiilisyyttä tavoitellaan. SK, HU, CZ, PL, DE, FI, LT, LV, EE korostivat

teknologianeutraliteetin tärkeyttä. HR korosti, että kaikkia toimia tarvitaan. Päästökaupan keskeisyyttä puheenvuoroissa painottivat DE, NL, FI, AT.

SE katsoi, että eurooppalaisia ratkaisuja tarvitaan etenkin liikenteen päästöjen vähentämisessä ja sähkösektorilla. DE:lle lämmityssektori (ja siten myös rakennussektori) sekä liikennesektori (+HU, CY, PT, MT) ovat keskeisimpiä päästövähennysten aikaansaamisessa.

Vetyteknologiaa keskeisenä pitivät PL, DE, NL, AT, IT, PT, HR, FR. UK taas korosti merituulivoimaa (+NL, IE) sekä CCS:n (NL) ja CCSU:n merkitystä. FI otti puheenvuorossaan esille BECCS:n ja älyverkkojen roolin (+IT). LT painotti kuluttajien roolia (+LU) vähähiilikäänteessä ja vähähiiliteknologioita yleisesti. LT piti tilastollisia siirtoja hyvänä EU:n työkaluna ja kertoi juuri tehneensä tilastollisen siirron LU:lle. LT katsoi myös, että etenkin pienet jäsenvaltiot tarvitsevat rahoitusta vähähiilisyyskäänteeseen. Samoin BG painotti rahoituksen tärkeyttä.

IT puhui infrastruktuurin digitalisaation, sähkön varastoinnin (+PT, CY, HR, MT, FR), akkuteknologian (BE) ja aurinkoenergian tärkeyden puolesta. Lisäksi IT huomioi, että energia-intensiivinen teollisuus tarvitsee innovaatioita vähähiilisyyskäänteen saavuttamiseksi. PT puhui siirtoyhteyksien (+BG, ES, CY, IE, MT, FR, EE, GR) ja digitalisaation puolesta.

CZ huomioi, että energiaturvallisuutta ei tule unohtaa (+FR, BE, GR). LV korosti kysyntäjoustoa, energiatehokkuutta (+FR) ja markkinalähtöisyyttä (+FI). BG muistutti, että kaikki teknologiat eivät vielä ole kypsiä ja vaikutusarviointeja vähähiilisyyskäänteen kustannuksista tarvitaan. HU korosti biomassan tärkeää roolia (+FR, BE, EE). CY näkee tarpeen kansainväliselle yhteistyölle ja kertoi ottavansa itäisellä Välimerellä koordinoivan roolin ilmastonmuutoksen vaikutusten osalta. IE:lle keskeistä on etenkin rakennusten energiatehokkuus (+MT, FR). BE muistutti, että kestävän kehityksen ja kiertotalouden roolia ei tule unohtaa.

PJ kiitti jäsenvaltioita keskustelusta ja totesi sen toimivan hyvänä pohjana tulevien kuukausien työlle.

Muut asiat

Kaasumarkkinadirektiivin muutosehdotus

PJ kertoi, että kaasumarkkinadirektiivin muutosehdotuksesta saavutettiin alustava yhteisymmärrys 12.2.2019. Coreper vahvisti sovun 20.2.2019 PJ:lle tulos on myönteinen, sillä lähes kaikki jäsenvaltiot hyväksyivät kompromissin.

Moni jäsenvaltio esitti kiitokset sovun löytymisestä ja näki että kompromissilla testataan komission ja jäsenvaltioiden yhteisvastuun toimivuutta. Eräs jäsenvaltio korosti, että sovun löytyminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että se hyväksyisi NS2:n rakentamisen.

Eräs jäsenvaltio kehui sovun kuvastavan sitä, että energiaunioni ei ole pelkkää sanahelinää vaan todellisuutta. Jäsenmaa toivoi KOM:lta ohjeistusta direktiivimuutoksen toimeenpanoon. Toinen jäsenvaltio piti kompromissia hyvänä ja huomioi, että kaasulla tulee olemaan suuri rooli myös tulevaisuudessa. Tälle maalle on erityisen tärkeää, että direktiivi pannaan täytäntöön eikä muita neuvotteluvaltuuksia enää tarvita.

KOM kiitti myös puheenjohtajaa ja selosti, että KOM ehdotuksen tarkoitus oli luoda yhteiset puitteet kaasuputkien käytölle.

Verkkojen Eurooppa –väline

PJ tiedotti neuvottelutilanteesta. Rahoituspäätökset on jätetty trilogien ulkopuolelle ja niissä on keskitytty sektorikohtaisiin kysymyksiin. Kolmas ja mahdollisesti viimeinen trilogi pidetään to 7.3. Neuvottelut ovat edenneet hyvin digiaihealueen osalta, mutta muut aihealueet ovat olleet haastavampia. Hankalia kohtia ovat edelleen artiklat 11 (a), 14 sekä rajat ylittäviin uusiutuvan energian hankkeisiin liittyvät 4 (2) ja 7 (6). Eräs jäsenvaltio katsoi, että neuvoston olisi hyvä joustaa EP:n suuntaan uusiutuvaa energiaa koskevissa kohdissa.

Suomen edustajat

Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen
Minna Kivimäki, pysyvä edustajan sijainen, EUE
Sanna Ek-Husson, erityisasiantuntija, EUE
Miika Tommila, erityisasiantuntija, EUE
Eeva Laavakari, tiedottaja, EUE
Riku Huttunen, ylijohtaja, TEM
Katja Tuokko, asiantuntija, TEM
Mauri Vieru, viestintäasiantuntija, TEM
Eleonoora Eilittä, erityisasiantuntija, LVM
Niina Honkasalo, EU-erityisasiantuntija, VNK

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat	ajoneuvot, energia, energiatehokkuus, ilmasto- ja energiapaketti, ilmastonmuutos, kaasun sisämarkkinat, liikenne, liikenneturvallisuus, päästöt, Verkkojen Eurooppa -väline, energiateknologia
Hoitaa	**LVM, TEM, UM, VM, YM**
Tiedoksi	ALR, EUE, LIIVI, MMM, OKM, SM, STM, TULLI, VAYLA, VNK, VTV